

Planter

Følg flyvningen af hvedegalmyg

Landmænd, som dyrker meget hvede, kan selv sætte feromonfælder op i modtagelige sorter og følge forekomsten af hvedegalmyg. Flere og flere sorter er resistente. Husk også fælder i vårhvede.

Viden om

19. marts 2020

Opdateret 20. april 2026

Flyvningen af hvedegalmyg og dermed behovet for bekæmpelse kan følges via feromonfælder. Se billeder nedenfor.

Det er en god ide, at landmænd med meget hvede og modtagelige sorter selv sætter fælder op. Heldigvis dyrkes der nu mange resistente vinterhvedesorter.

Sæt også fælder op i vårhvede, hvor der oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingstrin end i vinterhvede. Sæt fælderne op i god tid og senest, når fanebladet bliver synligt.

Flere resistente sorter

De senere år er der kommet flere og flere resistente vinterhvedesorter på markedet.

Følgende af de dyrkede sorter er resistente mod den orange-gule hvedegalmyg, og bekæmpelse er derfor ikke aktuel: Bohr, Champion, Guinness, Heerup, KWS Scope, Lehmann, LG Gudrun, LG Initial, LG Kermit, NOS Bullseye, NOS Medley, Oppenheimer, Pacman, Pondus, RGT Hexton og SY Revolution.

De 6 mest dyrkede sortsblandinger i år er: DLG Wheat Mix Everest (Bohr, Champion, Guinness), NOS Elite Hvedemix (Pacman, SY Revolution, NOS Bullseye), NOS Robust Hvedemix (Pacman, SY Revolution, Kubik), DLG Wheat Mix Robust (Champion, Guinness, Kvium). DLG Wheat Mix Top Yield (Guinness, Heerup, RGT Stokes) og DLG Wheat Mix Top Bread (Bright, LG Kermit, LG Initial). Det fremgår, at 2 eller 3 af sorterne i blandingerne er resistente.

Feromonfælder kan købes via nettet hos Forsogsværktøj.dk (telefon: 2938 9432). Prisen er 200 kr. ekskl. moms pr. fælde inkl. 2 limplader og feromonkapsel. Der skal sættes 2 fælder op pr. mark, så omkostningen bliver i alt 400 kr. ekskl. moms pr. mark. Købes der ophæng, koster det 75 kr. ekskl. moms. Der ydes rabat ved bestilling af mange fælder. Der opsættes et fældesæt pr. ca. 10-15 ha.

Tillokke hanlige hvedegalmyg

I fælderne sidder et duftstof fra den hunlige orange-gule hvedegalmyg, som tillokke de orange-gule hanlige hvedegalmyg. Disse klister til fælden og kan optælles. Fælderne er specifikke og fanger ikke de gule hvedegalmyg, som optræder mindre udbredt i Danmark.

Fælderne anbefales hovedsageligt placeret i hvedemarker med forfrugt hvede, fordi hyppig hvededyrkning fremmer opformeringen. Der kan dog også forekomme mere udbredte angreb uden forfrugt hvede.

Hvedegalmyggene overvintrer i hvedemarker, og ofte findes der derfor flest hvedegalmyg i områder og marker med mange års hvededyrkning.

Overligger forekommer, det vil sige, hvis der ikke er gunstige klimatiske betingelser for klækning bl.a. fugtig jord, så ligger hvedegalmyggene over til næste år - eller næste år igen. Det angives, at galmyggene kan overlige i op til 12 år, men de fleste klækker inden for få år.

Bekæmpelse kun aktuel fra lige før begyndende skridning til begyndende blomstring

Larvernes sugning resulterer i skrumpne kerner. Bekæmpelse skal rettes mod de voksne hvedegalmyg, og før larverne søger ind til kerneanlæggene. Hvedegalmyggene kan kun gøre skade fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (43-61). Dette skyldes, at der løbende i planten dannes nogle organiske syrer, som får larverne til at holde op med at suge på kernerne, hvorefter de dør af sult. De resistente sorter indeholder fra starten disse syrer.

Eventuel bekæmpelse skal udføres i tidsrummet fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (vækststadium 43-61) for at have effekt, det vil sige inden for 8-10 dage. Ved kraftige angreb er de højeste merudbytter opnået ved bekæmpelse i vækststadium 43, mens merudbyttet ved bekæmpelse i vækststadium 59 (gennemskridning) er kraftig nedsat. Ved meget kraftig flyvning tidligt kan det undtagelsesvis være behov for 2 behandlinger med 8 dages mellemrum.

Vær opmærksom på, at småaksene er afblomstrede, når støvknapperne hænger ud. Bekæmpelse er således ikke længere aktuel, når der begynder at hænge støvknapper ud på de første aks. Vær opmærksom på, at sideskuddene er lidt senere i udviklingen og derfor er modtagelige, selv om hovedskuddene er begyndt at blomstre. Udbyttetabene er størst ved angreb på hovedskuddene. Bekæmpelse er kun aktuel, hvis galmyggene flyver i dette korte tidsrum. Med andre ord skal der være et sammenfald mellem et følsomt udviklingstrin og flyvning af hvedegalmyg.

I tabel 1 ses som eksempel angreb i ubehandlede områder af registreringsnettet i 2021 på aks fra hovedskud hhv. sideskud. Tilsvarende og også større forskelle er fundet i øvrige år. Der er ikke længere et registreringsnet for hvedegalmyg.

Tabel 1.

Angreb af hvedegalmyg på aks fra hovedskud hhv. sideskud i ubehandlede områder af 9 hvedemarker i registreringsnettet i 2021.

Procent angrebne kerner	
Hovedskud	Sideskud
6,7 (0-47,5)	33,7 (0-100)

Variation i angrebene er angivet i parentes.

Fugtig jord og "grill-vejr" fremmer angreb af hvedegalmyg

Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille, tørt og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning. Aktiviteten er størst om aftenen, hvor lysstyrken falder.

Bekæmpelsestærskel

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring).

Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

Til bekæmpelse kan anvendes 0,15-0,2 kg Lamdex.

Vårhvede også modtagelig for angreb af hvedegalmyg

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, som blomstrer senere, og hvor der derfor oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingstrin end i vinterhvede.

Billede 1. Hun af orange-gul hvedegalmyg i hvedeaks. Hunnen er ved at gøre klar til at lægge æg med bagkroppen. Foto: Finn Olsen, Spiras.

Billede 2. Larver af orange-gule hvedegalmyg på hvedekerner. I den ene kerne kan der skimtes en larve under avnen. Larverne kan findes i aksene omkring de tre første uger af juli. Foto: Finn Olsen, Spiras.

Billede 3. Sunde kerner - henholdsvis kerner, der har været angrebet af orange-gule hvedegalmyg (øverst til venstre).

Billede 4. Limplade fra feromonfælde med orange-gule hvedegalmyg. Fælderne tiltrækker kun orange-gule hvedegalmyg, men andre insekter kan tilfældigvis komme til at klistre på fælden.

Billede 5. Feromonfælde til at følge forekomsten af orange-gule hvedegalmyg.

Billede 6. De første småaks er afblomstrede og er ikke længere modtagelige. Dette ses let ved at støvknapperne hænger ud. Blomstringen i akset begynder i midten af akset.

Emneord

Plantebeskyttelse

Registreringsnet/varsling

Skadedyr

Publiceret: 19. marts 2020

Opdateret: 20. april 2026

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Chefkonsulent

SEGES Innovation

gcn@seges.dk

+4520282695

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk